

Roll No. ....

Total No. of Questions : 7]

004

[Total No. of Printed Pages : 3

SS

2067

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

PUNJABI (Elective)

(Evening Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 90

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ
004 ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ
ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(vi) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

(v) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਲਾ ਦਿਓ ।

1. ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉਤਰ ਦਿਓ :

(ੳ) ਵਜੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਬ ਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਹਾਥੀਆਂ ਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

(ਅ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕੌਣ ਹੈ ?

(ੲ) ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਬਰਖੁਰਦਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਿੱਸਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

(ਸ) ਕਿਹੜੇ ਕਵੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ 'ਕੌਮੀ ਕਵੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(ਹ) ਬਾਲ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮੀਢੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕੀ ਗੁੰਦ ਦਿੱਤਾ ?

(ਕ) ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਯੁਰਪ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਮੁਲਕ ਕਿਹੜਾ ਸੀ ?

(ਖ) 'ਕਵਿਤਾ' ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

(ਗ) $6+7=13$ ਵਰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਛੰਦ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।

(ਘ) ਜਿੱਥੇ ਉਪਮੇਯ ਅਤੇ ਉਪਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੂਪ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ, ਉੱਥੇ ਕਿਹੜਾ ਅਲੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

(ਙ) 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਕਿਹੜੇ ਰਸ ਦਾ ਉੱਤਮ ਨਮੂਨਾ ਹੈ ?

10×1=10

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਇਕਨਾਂ ਦੇ ਧਨ ਪਲੇ ਸ਼ਾਹ ਸਦਾਇੰਦੇ ।

ਪਹਿਰਨ ਮਲਮਲ ਖਾਸਾ ਮੁਸ਼ਕ ਹੰਢਾਇੰਦੇ ।

ਇਕਨਾਂ ਭਿਖ ਨ ਪੈਂਦੀ ਫਿਰਦੇ ਦਰ-ਬਦਰ ।

ਵਜੀਦਾ ਕੌਣ ਸਾਹਿਬ ਨੋ ਆਖੇ ਐਉਂ ਨਹੀਂ ਅੰਞ ਕਰ ।

- (ਅ) ਆਖਣੁ ਆਖਿ ਨ ਰਜਿਆ ਸੁਨਣ ਨ ਰਜੇ ਕੰਨ ॥
ਅਖੀ ਦੇਖਿ ਨ ਰਜਿਆ ਗੁਣ ਗਾਹਕ ਇਕ ਵੰਨ ॥
ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੈ ਗਲੀ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ ॥
ਨਾਨਕ ਭੁਖਾ ਤਾ ਰਜੈ ਜਾ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਇ ॥
- (ੲ) ਸੇ-ਸਾਬਤੀ ਰਹੀ ਨਾ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ, ਮੈਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਪਾਸ ਬਹਾਨ ਲੱਗੀ ।
ਗੁਰੂ ਨਾਥ ਜੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਸੈ, ਕੜਾ ਜ਼ਿਮੀਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਢਾਹਨ ਲੱਗੀ ।
ਕੰਨੀ ਖਿਚ ਮੈਂ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਧਰਮ ਡਿਠਾ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਲੱਗੀ ।
ਕਾਦਰਯਾਰ ਜਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਇਆ ਰਾਜਾ, ਉਹਨੂੰ ਅਲਸਾਂ ਨਾਲ ਸਿਖਾਨ ਲੱਗੀ ।
- (ਸ) ਨਾਦਰ ਸਾਹ ਅੰਬੀਰ ਵਲਾਯਤੀ, ਫੇਰ ਸਭ ਬੋਲਾਏ ।
ਓਹ ਜਾ ਖਲੋਤਾ ਰਾਜ ਘਾਟ, ਮੱਲਾਹ ਸਦਾਏ ।
ਕਾਸਦ ਖਬਰ ਅਮੂਰ ਦੀ, ਆ ਹਜ਼ੂਰ ਪਹੁੰਚਾਏ ।
ਨਵਾਬ ਖ਼ਾਨ ਬਹਾਦਰ ਮੋਰਚੇ, ਕੱਢ ਅਗੇ ਲਾਏ ।
ਚੜ੍ਹਿਆ ਲਸਕਰ ਵੇਖ ਕੇ, ਉੱਡ ਹੈਰਤ ਜਾਏ ।

8+8=16

3. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਲਿਖੋ :

- (ੳ) ਦੁਖ ਤਦੇ ਜਾ ਵਿਸਰਿ ਜਾਵੈ
(ਅ) ਗੰਝੇ ਦੀ ਜੋਗ ਲੈਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ
(ੲ) ਕਰਨਾਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ।

5

4. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।

ਜਾਂ

ਦਮੋਦਰ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।

15

5. 'ਆਪ-ਬੀਤੀਆਂ' ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

- (ੳ) 'ਮੁੱਢਲੀ ਅਵਸਥਾ' ਤੇ 'ਮਿਡਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ' ਸ੍ਰੈਜੀਵਨੀ-ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਿ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿਹੋ-ਜਿਹੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਚਿਤਰਨ ਕਰੋ ।
- (ਅ) 'ਪੂੜ ਭਰੇ ਰਾਹ' ਸ੍ਰੈਜੀਵਨੀ-ਅੰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਿ: ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਜੋ ਚਿਤਰ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।
- (ੲ) ਲੇਖਕ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਆਈ. ਸੀ. ਐਸ. ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਮੰਦਹਾਲੀ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਲਿਖੋ ।
- (ਸ) ਜੀਨੀ, ਮਨੂੰ ਤੇ ਜੌਨਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ?

(3)

- (ਹ) ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਰੇ 'ਮੇਰਾ ਨਾਮਕਰਨ' ਸੈਜੀਵਨੀ-ਅੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
- (ਕ) 'ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਸਾਏ' ਸੈਜੀਵਨੀ-ਅੰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਦੇ ਲੇਖਕ ਡਾ: ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (ਖ) 'ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ' ਸੈਜੀਵਨੀ-ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਉਦਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ?
- (ਗ) ਆਕਲੈਂਡ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਿਹੋ-ਜਿਹੀ ਔਰਤ ਸੀ ? ਲੇਖਿਕਾ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ? 5×4=20
6. 'ਸਾਹਿਤ-ਬੋਧ' ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤ-ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਨਿਬੰਧ
- (ਅ) ਜੀਵਨੀ
- (ੲ) ਇਕਾਂਗੀ । 12
7. ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਛੰਦਾਂ, ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਂ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :
- (ੳ) ਬੈਂਤ ਜਾਂ ਕਬਿੱਤ ਛੰਦ
- (ਅ) ਰੂਪਕ ਜਾਂ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਅਲੰਕਾਰ
- (ੲ) ਹਾਸ ਜਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਰਸ । 4+4+4=12